

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

7. V. omnes homines iusti iudicandi sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

nerentur. Deinde ut iustitia, & misericordia Dei, & admirabilis ratio providentiæ eius omnibus manifesta sit. Item quia videbunt alios paruulos, qui nihil etiam proprijs actibus meruerunt, felicitatem consequi, ergo oportet, ut hoc iuste fieri intelligant. Denique, quia (ut postea dicemus) verisimilius est, cuncta hominum opera ibi esse omnibus manifesta: ergo etiam lapsus Adæ, & gravitas, ac circumstantiæ eius adducuntur in iudicium, & notitiam omnium, qui aderunt. Necesse est etiam, ut in eo iudicio sæpe fiat mentio redemptionis Christi, per quam & iusti saluantur, & reprobi, qui eam contempserunt, grauius damnantur: ergo necesse est, ut ij paruuli qui præsenes aderunt, hæc, & similia cognoscant. Nisi quis velit fingere aliquo inusitato modo fore à Deo impediendos, solum propter vitandum eorum mœrorem, & tristitiam de beatitudine, propter culpam ex primo Parente contractam amissa. Quæ ratio non videtur esse tanti momenti, ut nos cogat ad confingendum aliquid inusitatum, ac singulare sine alio fundamento. Neq; deerit commoda responsio, ut statim dicam.

Obiectio.

Sed obiectio. Nam originale peccatum, Christi redemptionis, & alia huiusmodi non possunt cognosci nisi per fidem vel aliam cognitionem supernaturalem: sed ij paruuli nunquam habuerunt fidem vel aliam supernaturalem cognitionem: ergo non cognoscent hæc omnia. Respondetur idem argumentum fieri posse de alijs reprobis infidelibus. Dicendum est ergo, hæc posse cognosci per euidentiã signorum absque supernaturali fide, sicut *damones credunt, & contremiscunt*, & hi paruuli cognoscent, Christum esse verum D E V M non supernaturali cognitione: sed quadam euidentiã signorum, & effectuum, quos partim audient, partim videntur.

Responsio.**Iacob 2.****Responsio ad argum. 2. in oppositum.****Ioann 3. Marc. 16.**

Ad rationem ergo dubitandi in principio positam, iam ostensum est, qua ratione expediat, hos paruulos iudicari, & audire sententiam damnationis suæ. Neque refert, quod non commiserint actuale peccatum, sed solum contraxerint originale (quod est per modum habitus) ex Adamo. Quia sicut hoc sufficit ad damnationem paruulorum iuxta illud, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*, & illud, *Qui non crediderit, condemnabitur*: ita etiam sufficit, ut iudicetur. Præsertim, quia habituale peccatum, seu status peccati, quatenus est vera culpa, & sufficiens ratio excludendi à regno, ad iudicium deferri debet, ut in eo constet, & talem culpam verè fuisse in homine, & durasse vsque ad mortem: vtrumque enim necessarium est ad iustam damnationem.

Ad primam confirmationem in primis iam declaratum est, quomodo loca Scripturæ ita possint intelligi, ut in cōuocatione hominum ad iudicium paruuli comprehendantur. Deinde dicitur, Scripturam sacram non narrasse ibi omnia, quæ in illo vltimo iudicio sient, sed ea, quæ futura sunt præcipua, quæque ad hominum terrorem, & correctionem maximè conferre possunt. Et ideo præcipuè commemoratur sententia & pœna, prout ad adultos pertinet: non vero excluduntur reliqui. Sicut etiam dicitur *Matthæ. 25.* ferenda sententia propter peccata contra misericordiam, non tamen inde fit, non esse etiam ferendam propter alia peccata.

Matth. 25. Abul. Sorus:

Ad secundam confirmationem variè respondent doctores. Quidam enim existimant non esse inconueniens, sentire eos aliquam tristitiam de iustitia, & beatitudine amissa, ut *Abulens. Matth. 25. q. 662.* & *Sot. indicat. 1. de nat. & gratia cap. 14.* Alij vero hoc negant, quamuis in modo liberandi eos ab huiusmodi pœna sit magna varietas. Quia vero res hæc non est huius loci, breuiter dicendum existi-

mo, partim ex diuina providentiã, partim ex prudentiã, & rectitudine voluntatis horum paruulorum fore, ut non sentiant tristitiam, nec dolorem de beatitudine amissa: sed omnino sint conformes diuinæ voluntati, & contenti ijs bonis naturalibus, quibus erunt præditi, ut latius in materia de peccato originali dicendum est.

SECTIO VII.*Vtrum omnes sancti homines iudicandi sint.*

Ratio dubitandi sumi potest, primo ex illo *Ioan. 10. 3.* *Qui credit in eum, non iudicatur*: omnes autè qui saluantur, crediderunt: ergo non iudicantur. Secundo potest specialiter dubitari de aliquibus Sanctis, qui corpore, & animo cum Christo iam regnant. Nã in ijs, sicut est consummatum præmium: ita videtur consummatum iudicium: ergo non oportet, ut amplius iudicentur. Terrio esse potest speciale dubium de aliquibus insignioribus Sanctis, ut v. g. de B. Virgine, Ioanne Baptista, & similibus, præsertim de ijs, qui cum Christo futuri sunt iudices: quia non videtur expedire, ut qui iudicat, iudicetur. Hac enim ratione Christus Dominus, qui alios iudicat, non iudicatur.

In hac quæstione conueniunt omnes Theologi cunctos homines iustos esse iudicandos, quoad prolationem sententiæ, seu iudicium approbationis, ut vocant. Hoc enim conuincunt omnia testimonia adducta præcedentibus Sectionibus, ut *Matthæ. 25. 2. ad Corinth. 5.* neue in hoc occurrit aliqua ratio dubitandi. De iudicio autem discussionis fere omnes etiam dicunt, non omnes Sanctos esse iudicandos huiusmodi iudicio: sed illos tantum, qui imperfectum sanctitatis gradum attingerunt, & grauius peccata habuerunt bonis operibus admixta: non vero alios insigniores Sanctos, qui viam perfectionis tenuerunt, & super fundamentum fidei aurum, argentum, & lapides pretiosos superædificauerunt. Et ratio discriminis est, quia discussio solum videtur habere locum, vbi est magna permixtio bonitatis, & malitiæ, ut facta collatione, & examinatione constet, quomodo malitia delata sit, & bona merita apud Deum præualuerint. Vbi autem nulla, aut ferè nulla est malitia admixtio, non est necessaria discussio, sed solum meritum approbatio. Hæc est communis, & recepta doctrina in 4. distin. 47. quæ sumpta est ex *Gregor. locis citatis Sect. 5. præsertim 25. Moralium, cap. 20.* vbi sicut distinguit duos ordines reproborum, eorum scilicet, qui iudicantur & pereunt, & eorum, qui non iudicantur & pereunt: ita distinguit duos ordines electorum, eorum, qui iudicantur & regnant, & eorum qui non iudicantur & regnant. Quam distinctionem *Anselm. & Iulian. locis citatis sequenti sunt*, eam etiam videtur indicare *Origen. homil. 21. in Numeros*, vbi ait, quosdam Sanctos forte accipere hæreditatem: alios vero excellentiores, & digniores, non cum cæteris numerari: sed ante omnem sortem sublimari, & ad quãdam singularem beatitudinis Christi participationem extolli. Sed (ut in superioribus dicit) difficile explicatu est, quid rei subsit huic distinctioni.

Videtur enim esse tantum quidam metaphoricus loquendi modus ad explicandam maiorem quandam facilitatem, quæ ex parte ipsorum operum, aut respectu nostri videtur esse maior in ferenda sententia approbationis, & salutis de quibusdam sanctis, quam de alijs. Alioqui enim si consideremus hoc iudicium, ut subsit scientiæ Dei, & quatenus fit iuxta leges ab eo latas, non videtur futura maior discussio in quibusdam, quam in alijs. Quia (si absolute loquimur de statu gloriæ) ex iustitia finali sumenda

menda est certa, & infallibilis regula salutis, & sententia approbationis ferendae: siue multa peccata praecellerint, siue nulla. Si autem loquamur de gradu gloriae, omnia opera pensanda, & discutenda erunt, vt condigna retributio vnicuique reddatur. Eo vel maxime, quod disceptatio Iustorum, (quae Matthae. 25. insinuat) non est per modum excusationis, & contentionis, sicut reproborum, sed per modum humiliationis, & demissionis: at verò haec humiliatio perfectior erit in insignioribus sanctis.

Vt ergo aliquid proferamus, in quo de re ipsa, & non tantum de modo loquendi possit esse controuerlia, suppono in primis omnium Iustorum merita, propter quae gloriam consequentur, esse in generali iudicio promulganda, vt omnes docent sine controuerlia, & colligitur ex Matthae. 25. Apoc. 20. & Dan. 7. & ex ijs, quae dicemus tam in hac, quam in Sectione 9. euidentius constabit. Sub eorum autem meritis comprehendo tam propria eorum merita, quam fructum meritorum Christi eis per sacramenta applicatum. Quia ratio sententiae ferendae, & aequitatis Diuinae iustitiae his omnibus nititur, & quia merita Christi, postquam sunt applicata, quoad effectum efficiuntur quasi propria. Secundo suppono, quosdam esse Iustos, qui nullum peccatum actuale in hac vita commiserunt, in quo ordine solum enumerare possumus beatam Virginem, & infantes iustificatos, & de his satis congruente ratione dici potest, nullam in illis futuram esse discussionem: in infantibus quidem, quia nulla habuerunt opera: in Virgine autem, quia omnia, quae habuit, fuerunt bona merita, quorum gloriosa, & copiosa, ac distinctissima publicatio facienda est in iudicio, sed illa non potest dici discussio, sed absoluta laudatio: nam discussio, vel disceptatio dicit quandam collationem bonarum, & prauarum actionum cum approbatione, excusatione, vel accusatione earum. Alii vero sunt sancti, qui cum bonis meritis habuerint aliqua peccata coniuncta, & in ijs tunc videbitur fieri propria discussio, vel disceptatio, si omnia eorum opera tam bona, quam mala deferenda sint in iudicium, vt mala vel excusentur, vel iam omnino deleta, ac purgata esse, bona autem praualisse, & praemio digna permanisse ostendantur. In hoc ergo sensu potest esse quaestio de re, an omnes Iusti, vel aliqui tantum, vel nulli iudicandi sint in iudicio discussionis.

Prima sententia est, nullum Iustorum hominum esse iudicandum in iudicio discussionis in praedicto sensu. Quia peccata Iustorum non reuelabuntur in iudicio, sed tantum merita. Ita sentit Magist. in 4. distinct. 43. Viguierius cap. 21. §. 3. vers. 8. & Somnius tractat. de extremo iudicio capit. 6. Fundamentum sumitur ex aliquibus locis Scripturae, in quibus peccata semel remissa, regi, occultari, deleri, & obliuioni tradi dicuntur, cui promissioni repugnare videtur, quod postea in vniuerso hominum conspectu proferantur. Assumptum patet ex illo Psalm. 31. Beati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum reuera sunt peccata. 1. Petr. 4. Charitas operit multitudinem peccatorum. Itai 43. Ego sum, qui operio iniquitates tuas: & capit. 53. Obluioni tradita sunt angustiae priorae, & abscondita sunt ab oculis nostris. Ecce enim ego creo caelos novos, & terram nouam, & non erunt in memoria priora. Vbi Hieronymus ita dicit, exponi posse quod in caelo nouo, & in terra noua, omnis conuersationis pristina memoria deleatur, ne hoc ipsum pars malorum sit, prioris angustiae recordari. Et Psalm. 50. Dele iniquitatem meam. Vbi Chrysostomus homil. 2. Si tu memorer sis, Deus non eris memor: si tu eius oblitus fueris, Deus eius memorabitur. Fecisti malum, memorer esto, vt Dominus tuus illud obliuiscatur, iuxta id Ezech. 2. Si impius egerit penitentiam, omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. Similia

habet Bernard. serm. 55. in Cant. Et confirmatur, quia Sancti in iudicio honorandi sunt, & praemiandi: sed haec peccatorum manifestatio non pertinet ad eorum honorem, imo nec videtur posse fieri sine aliquo rubore, & dedecore.

Nihilominus dicendum est, omnia iustorum peccata tam moralia, quam venialia esse in iudicio manifestanda. Ita sentit D. Thom. in 4. d. 43. art. vlt. & Bonauent. art. 2. q. 2. & 3. & ibi communiter reliqui Theologi. Sor. d. 47. q. artic. 3. & est aperta sententia Anselmi in Elucidario, & libro de similitudinibus, & significatur ab Augustin. in libr. Meditationum, capit. 4. dicente, Ecce coram tot millibus populorum natiuitur omnes iniquitates meas, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulq. locutionum. Similia multa habet Hugo Victorin. li. 3. de Anim. capit. 23. Et probatur primò ex Scriptura, quae absolute, & sine exceptione affirmat omnium actiones esse in iudicium deferendas: non ergo potest fieri haec exceptio sine maiori fundamento. Antecedens constat ex verbis Christi Mat. 12. Dico autem vobis: quoni in omne verbum otiosum, quod loquuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Vbi omnes Patres intelligunt positum esse exemplum in peccato quodam, quod leuissimum apparet, ac frequentissimum, vt intelligamus multo magis esse reddendam rationem de omnibus alijs. Praeterea id satis aperte docuit sapiens Eccl. vl. Cuncta, quae sunt adducet Deus in iudicium pro omni creato, siue bonum, siue malum sit. Et quamuis hoc explicari possit de iudicio particulari: tamen & Scriptura frequentius loquitur de vniuersali, & Sancti docent, quidquid indicatum fuerit in particulari iudicio, diiudicandum esse in vniuersali, & ita ibi exponit Hiero. conferendo inter se testimonia citata. Hier. Et idem confirmat Paul. 2. ad Corinth. 5. dicens. Referet vnusquisq. propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum. Et 1. ad Corinth. 4. Nolite ante tempus iudicare, quoad vsque veniat Dominus, qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. Secundo, quia hoc pertinet ad perfectionem & integritatem illius iudicij, & diuinae iustitiae manifestationem. Nam vt constat Christi iudicantis, & reddentis Sanctis praemium, iustam esse sententiam non sufficit, quod isti habuerint merita: sed oportet, vt constat illa permanisse viuia, & omnia impedimenta fuisse sublata, atque adeo omnia mala, etiam in iustis fuisse vel misericorditer propter Christum remissa, vel condigne vindicata, & purgata. Vnde ad ostensionem etiam diuinae gratiae, & ad gloriam Christi hic iudicandi modus spectat. Sicut etiam peccata reproborum, quae in hac vita per poenitentiam deleta fuerint, quamuis iterum puniendae non sunt, in iudicium illud deferuntur, vt diuina iustitia, ac misericordia amplius manifestetur. Tertio quia opposita sententia nullum habet verissimile fundamentum. Nam in primis, omnibus illis Scripturae locis non promittitur vera, ac propria obliuio peccatorum. Alioqui oporteret, vt neque in diuina memoria manerent, quia promittit Deus, quod obliuiscetur eorum. Et similiter oporteret, vt neque ipsi Sancti, qui illa commiserunt, eorum recordarentur, quod est aperte fallum, vt constat ex Apocal. 20. quem locum Section. 9. exponemus. Et ad hoc propositum tractat illum Augustin. 20. de Ciuit. cap. 14. docens, in die iudicij omnia tam bona, quam mala esse in singulorum memoriam reuocanda. Et Gregor. in Psalm. 88. dicit quod recordabuntur miseriarum praeteritarum, vt in aeternum misericordias Domini canant. Idem docet Lactantius lib. 7. ca. 22. in illis ergo Scripturae locis per omnes illos dicendi modos significatur perfecta remissio peccatorum, quae deleri dicuntur, quia macula eo-

Bernard.

D. Thom. Bonau. Sorus. Anselmi Aug.

Hug. Vict.

Mat. 12.

Eccl. vl.

Hier.

1. Cor. 4.

Apoc. 20. Aug.

Greg. Papa. Lactant.

Intsch. 25. Dan. 7. Apoc. 20.

Magist. Viguierius.

Psalm. 31. 1. Petr. 4. Itai. 43. & 63.

Hier.

Psalm. 50. Chryst.

Ezech. 18.

la eorum in anima non manet: obliuioni autem traduntur à Deo, quia iam eorum nō recordatur, vt puniat. & eodem modo, regi, & occultari, quia iam non protiocant ad iram, neq; sunt rubori, aut dedecori.

Ex quo facile respondetur ad confirmationem supra factam. Quia sicut memoria peccatorum non efficit dolorem, aut tristitiam in Beatis: ita neq; eorum manifestatio pudorem, aut tristitiam infert. Non enim iam sunt capaces harum passionū. Quod apertis exemplis conuinci potest. Quis enim dubitet cognoscere Petrum, vel Magdalenā quotidie in Ecclesia sua peccata publice praedicari, de quo non solum pudore, & dolore non afficiuntur, sed etiam vehementer gaudent, quia in maiorem Dei gloriam cedit. Item nulla infamia, aut verum aliquod malum creatur Sanctis ex hac manifestatione, sed ipsi, cum rectissimi sint in omnibus, non possunt moueri, nisi ex apprehensione veri boni, aut mali: ergo hac de causa nullo ex praedictis affectibus mouebuntur, qui non sunt nisi fuga quaedam imminētis, & praesentis mali. Et confirmatur, quia tanta erit Sanctorum gloria, & laetitia de poenitentia pro peccatis acta, de remissione obtenta, deq; admirabili ratione diuinā prouidentis, qua factum est, vt mala illis cooperentur in bonum, vt propter has etiam causas gaudeant, quod eadem peccata omnibus manifestentur. Quomodo enim possent diuina in eos gratia, ac benignitas agnosci, nisi eorum lapsus cognoscerentur? Aut quomodo poterunt omnia eorum merita, quae per poenitentiam, & satisfactionem pro peccatis consecuti sunt, omnibus nota fieri, nisi peccata, quae fuerunt occasio, & materia illorum meritorum, cunctis quoq; innotescant? plura in fauorem huius sententiae sumi poterunt, ex his, quae in Sect. 9. diximus.

Insti iudicandi quomodo.

Ex his igitur constat, si discussio nihil aliud significet, quam examinationem, & collationem bonarum, & malarum actionum, omnes Sanctos, qui aliqua peccata commiserint, aliquo modo iudicandos iudicio discussionis, quamquam dici possit, hanc discussionem minorem esse futuram in ijs, qui tantum venialiter peccauerunt, quam in ijs, qui mortalia etiam crimina commiserunt, & similiter maiorem futuram in ijs, qui plura, & grauiora admiserunt peccata, quam in ijs qui pauciora. Et in hunc modum intelligi potest illud Soph. 1. Et erit in die illa, sicut abdy Ierusalem in lucernis. Quae verba eleganter tractat Bernard. serm. 55. in Cantu. Vbi Ierusalem nomine, dicit, Prophetam designasse illos, qui in hoc saeculo vitam ducunt religiosam, mores lupernae illius Ierusalem conuersatione honesta, & ordinata pro viribus imitantes. Quorum peccata occulta sunt nomine & habitu iustitiae adumbrata. Et idcirco (inquit) necesse erit, subtili ea inuestigari discussione, & quasi ad motus lucernis de tenebris in lucem prodi. Possimus asserre aliquid & de Psalmo ad confirmandum id, quod dicitur de scrutanda Ierusalem. Ait namq; sub persona Domini, Cum accepto tempore, ego iustitias iudicabo, vias infortum [ni fallor] & actus eorum discussurum se, & examinaturum dicit. Cum ergo postea Bernardus dicit, si nos in hac vita diiudicauerimus, postea non fore iudicandos, de iudicio damnationis loquitur.

Responsio ad argumēta in oppositum.

Basil. in Psal. 7. Psal. 5.

Ad rationes autem dubitandi in principio positas respondetur. Ad primam, verbum iudicandi in Scriptura varijs modis sumi, vt notaui Basil. hom. in Psal. 7. in illud, Dominus iudicat populos. Interdum enim in communi significat sententiam proferre post causae examinationem, siue iudicium sit condemnationis, siue absolutionis. Et haec videtur esse propria significatio, secundum quam dicitur Christus iudicaturus viuos, & mortuos, & hoc modo dicimus, Sanctos esse iudicandos. Interdum verò iudicare significat idem, quod condemnare, vt Psal. 5. Iudica eos Deus. Et Ioann. 5. Qui vero mala, in resurre-

Ioan. 5.

ctionem iudicij, id est, damnationis. Nam quia iudicium est actus iustitiae, & praecipue futurum est ad manifestandam diuinam iustitiam, quae in reprobis potissimum exercenda est: ideo iniqui quasi per antonomasiam iudicandi dicuntur. Cum ergo Ioann. 3. dicitur, Qui credit in eum: non iudicatur, sensus est, non condemnatur, scilicet, secundum praesentem iustitiam, aut, si in ea perseueret. Sicut inferius inquit, Qui credit in filium, habet vitam aeternam: qui incredulus est filio, non videbit vitam: & capit. 5. Qui credit in eum, qui misit me: habet vitam aeternam, & in iudicium non venit, id est, in damnationem. Vnde subiungit, Sed transiit à morte in vitam. Sic Irenaeus libro 5. capit. 27. Qui credit in me (inquit) non iudicatur, id est, non separatur à Deo: qui autem non credit, iam iudicatus est, id est, separauit semetipsum à Deo voluntaria sententia.

Ioan. 5.

Ioan. 5.

Iren.

Ad secundam respondetur, etiam illos Sanctos, qui corpore, & animo iam sunt Beati fore iudicandos, quia licet priuatum iudicium sint, oportet eorum causam ad publicum tribunal deferri. Nam etiam tempore iudicij omnes Sancti erunt iam corpore, & animo gloriosi, & nihilominus iudicabuntur.

Ad tertiam, iam explicatum est, quomodo infignes Sancti iudicandi sint: nec est inconueniens, quod assessores Christi ab ipso iudicentur, & cum ipso inferiores diiudicent, quamuis à Gregorio 11. dicantur non iudicandi, quia eorum causa breuiter transigenda est, potius per modum approbationis, & laudis, quam discussionis, & examinationis. De Christo autem Domino non desunt, qui dicant etiam ipsum fore iudicandum. Anselmus enim in E-lucidario sentit vniuersas Christi actiones, & vitam esse in iudicio omnibus manifestandam: Et ita exponit illud Apocalyp. 20. Et libri aperti sunt, id est, conscientiae singulorum, & alius liber apertus est, qui est vita, id est, vita Iesu, in quo omnes quasi in libro legent, quid de praecipis eius vel fecerint, vel neglexerint. Rursum per hanc vitam Christi manifestationem constabit euentus infinita Dei misericordia, & iustitia erga humanum genus, ad ipsius gloriam, & bonorum consolationem, & confusionem malorum. Hac ergo ratione quodammodo dici potest Christus seipsum diiudicaturus. Quod tamen potius metaphoricè, quam proprie dictum est, eo modo, quo etiam ipse Deus in iudicium venire dicitur, iuxta illud Psal. 50. Vi iustificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum iudicaris: & Ioel. 3. vbi nos legimus, Et disceptabo cum eis, Hebraea habent, Iudicabor cum eis. Et Isai. 43. Redus me in memoriam, & iudicemur simul, narra, si quid habes, vt iustificeris. De quo tractat Ambr. Psal. 36. Graue [inquit] est hoc iudicium, cum Dominus de se postulat contra hominem iudicari. Quia reuera Deum, aut Christum hoc modo iudicari, potius est, iustus, atq; exactius homines iudicare, causam suam magis magisque aduersus prauos homines, & in fauorem bonorum iustificando.

Christus quomodo iudicandus dicitur.

Anselm.

Apoc. 20.

Psal. 50.

Ioel. 3.

Isai. 34.

Ambr.

SECTIO VIII.

Virum Angeli tam boni, quam mali, iudicandi sint.

Non est huius quaestionis sensus, an sint Angeli sancti iudicandi: quoad praemium essentiale ex operibus, & meritis, quae in beatiudine gesserunt, vt Origenes saepius indicat, homilia 13. in Lucam, homilia 20. & 24. in Numer. quem pie interpretatur Diuus Thopas 1. part. quaest. 113. articulo. 7. ad 4. ex eodem Origene homilia 11. in Numer. vbi ait futuros etiam Angelos custodes in iudicio, non tam vt de sua custodia iudicentur, quam vt sint testes ignauiae, ac negligentiae hominum. Est ergo quaestio de iudicio Angelorum ex operibus, & meritis, quae

Orig.

D. Thom.

quae